اخبار کوتاه

البرز میزبان بیست و پنجمین کنفرانس بین المللی صنعت برق

بیست و پنجمین کنفرانس بین المللی صنعت برق روز چهارشنبه با میزبانی شرکت توزیع برق البرز به صورت حضوری و وبینار برگزار شد

به گزارش پیام آشنا، رضا عباس زاده سخنگوی شرکت توزیع برق البرز در حاشیه این کنفرانس ۲ روزه گفت: بررسی آخرین دستاوردها در زمینه صنعت برق، ارتقای خدماتدهی به مشترکان و بهره گیری از جدید ترین روش ها برای توسعه شبکه های برق از مهمترین اهداف این کنفرانس است.

وی ادامه داد: تعداد زیادی مقاله علمی توسط محققان داخلی و خارجی به کنفرانس بین المللی صنعت برق در البرز به صورت پوستر ، عکس و نوشته ارسال شده که داوران به بررسی این آثار پرداختند.

سخنگوی شرکت توزیع برق البرز گفت : از آنجا که بخشی از فعالیت های وزارت نیرو به مشارکت در طرح های نیروگاهی و توسعه برق در خارج از کشور مربوط می شود، دستیابی به جدید ترین روش ها برای ارتقای خدمات از اهمیت فراوانی برخوردار است.

عباس زاده گفت: چهار تن از اساتید برجسته صنعت برق در عرصه بین المللی که یکی از آن خارجی و سه تن دیگر ایرانی هستند در این کنفرانس حضور یافته اند.

عملیات اجرایی بازگشایی جاده شمشک - دیزین آغاز شد

مدیر کل راهداری و حمل ونقل جاده ای البرز اعلام کرد: عملیات بازگشایی محور شمشک - دیزین که براثر ریزش کوه در سال های گذشته مسدود شده بود آغاز شد.

به گزارش پیام آشنا، علی زندی فر گفت: طی سنوات گذشته ریزش های مکرر کوه در جاده شمشک به دیزین سبب تخریب کامل ۲ کیلومتر از این جاده شده بود که ۲ ماه پیش ۳۰ درصد از عملیات ریزش برداری، تسطیح و زیرسازی آن انجام شده است.

وی با بیان اینکه به دلیل بافت کوه های این منطقه، ریزش مداوم در طول مسیر وجود دارد، افزود: برای رفع این مشکل معجزهای لازم برای احداث دیوار حائل در مناطق ریزشی اخذ شده است و در مرحله برگزاری مناقصه و انعقاد قرارداد می باشد.

زندی فر اعتبار در نظر گرفته شده برای بازگشایی محور را ۱۴۰ میلیارد ریال اعلام کرد.

افزایش ۳۰۰ درصدی قیمت سیمان طی دو ماه اخیر

دبیر انجمن حفاظت در برابر آتش کشور با اشاره به افزایش بیش از ۴۰۰ درصدی قیمت سیمان از اسفندماه ۹۹ تاکنون و افزایش بیش از ۳۰۰ درصدی قیمت سایر مواد اولیه و شاخص های مؤثر در قیمت تمام شده این پروژه‌ها، گفت و این حجم از تلاطم در تأمین مواد اولیه و شاخص های تعیین قیمت قابل تحمل نیست.

به گزارش پیام آشنا، محمدرضا ذبیاقی در جمع خبرنگاران با اشاره به اینکه افزایش ۴۰ درصدی قیمت سیمان در ابتدای سال و افزایش بیش از ۳۰۰ درصدی قیمت سیمان طی دو ماه گذشته برای اعضای این صنف قابل هضم نیست، افزود: علاوه بر افزایش غیرعادی قیمت سیمان در کشور، مشکلاتی ناشی از افزایش هزینه‌های بسته بندی و حمل و نقل و خصوصاً عدم امکان تأمین سیمان مورد نیاز برای شرکت ها در زمان مناسب از دیگر مشکلاتی است که شرکت های فعال این بخش را با مشکل جدی مواجه کرده است و عملا شرکت‌ها قادر به ارائه قیمت برای ورود به پروژه ها نیستند.

۱۰۲ هزار تن روغن خام خوراکی وارد کشور شد

طی ۵ ماهه ابتدایی امسال، بیش از ۱۰۲ هزار تن روغن‌های خام خوراکی در بندر امام خمینی (ره) وارد کشور شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از شبکه خبر، از ابتدای امسال تاکنون این میزان روغن خام خوراکی با ۱۵ فروند کشتی وارد بندر امام خمینی (ره) شده است.

این میزان روغن خام خوراکی نسبت به مشابه پارسال رشد بیش از دو برابری را نشان می‌دهد.

همچنین طی ۵ ماهه نخست سال جاری ۳۰۵ هزار تن روغن خام خوراکی تصفیه شده از بندر امام خمینی (ره) ترخیص و به سراسر کشور ارسال شده است و در حال حاضر بیش از ۳۲۴ هزار تن انواع روغن‌های خام خوراکی در مخازن بندر امام خمینی (ره) ذخیره شده تا در روزهای آینده به سراسر کشور ارسال شود.

بورس

آیا رشد شاخص بورس در شهریور ماه ادامه‌دار است؟

یک کارشناس بازار سرمایه با بیان اینکه در معاملات شهریورماه بازار سهام همچنان شاهد افزایش حجم و ارزش معاملات خواهیم بود، خاطرنشان کرد: در کنار این مسایل نوسانات قیمتی هم در بازار رخ خواهد داد و به نظر می‌رسد که در شهریورماه شتاب رشد شاخص «هم وزن» نسبت به شاخص بورس بیشتر باشد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، پیمان حدادی به عوامل تاثیرگذار در بازگشت رشد به معاملات بورس اشاره کرد و افزود: بازگشت رشد به بازار سهام را می‌توان ناشی از چند دلیل دانست، نخستین عامل مربوط به انتخابات ریاست جمهوری بود که از نظر فعالان بازار انتخاب "آیت الله ابراهیم رئیسی" با رای قاطع می تواند از اهمیتی ویژه در کشور و بازار سرمایه برخوردار باشد.

وی به دیگر عامل تاثیرگذار در رشد معاملات بورس اشاره و خاطرنشان کرد: در کنار این موارد، رئیس دولت سیزدهم صحبت‌هایی را در رابطه با ثبات و تعادل بازار سرمایه مطرح کرد که باعث ایجاد چشم انداز مثبت در بازار شد.

این کارشناس بازار سرمایه افزود: در کنار گزارش‌های خوب ماهانه شرکت‌ها در رابطه با آمار تولید، فروش و نیز گزارشات معقول از فعالیت سه ماهه شرکت ها، عوامل بنیادی حاضر در اقتصاد کشور و ثبات قیمت های جهانی از دیگر دلایلی بودند که سبب رشد دوباره شاخص بورس شدند.

وی به اظهار نظرهای مربوط به لغو قیمت گذاری‌های دستوری کالا اشاره کرد و گفت: شروع معاملات سیمان در بورس کالا یکی از نمونه های لغو قیمت گذاری دستوری است و این سیگنال مثبت را به بازار سرمایه مخابره می کرد که در آینده قیمت فروش محصولات شرکت‌ها از طریق عرضه و تقاضا مشخص می شود و از مباحث قیمت گذاری دستوری رهایی پیدا خواهند کرد که در نتیجه، این موضوع سبب افزایش سود شرکت های بورسی و قیمت سهام آنها در بازار سهام خواهد شد.

این کارشناس بازار سرمایه با بیان اینکه مسئولان دولت سیزدهم تاکنون بسیار آگاهانه و منطقی در خصوص مسایل اقتصادی از جمله کسری بودجه، رشد نقدینگی و نیز قیمت ارز صحبت کرده اند، گفت: فعالان بازار سرمایه امیدوار هستند تا تصمیمات اقتصادی که اتخاذ می شود برای جلوگیری از تورم افسار گسیخته و نیز ایجاد زمینه‌های لازم برای افزایش رشد اقتصادی باشد.

وی بازار سرمایه را بازاری پیشتاز و پیشرو دانست و افزود: روند بازار سرمایه همیشه براساس انتظارات تعیین و معاملات آن انجام می شود، همه این انتظارات مثبت در ذهن فعالان بازار سرمایه باعث شد تا ارزش معاملات رشد کند، به گونه ای که ارزش معاملات خرد روزانه در چند روز گذشته به ۱۰ هزار میلیارد تومان رسید.

حدادی تاکید کرد: با توجه به چنین اتفاقی نه تنها دیگر در بازار شاهد صف های فروش دو ماه ابتدایی سال جاری نیستیم بلکه رونقی قابل توجه در بازار انجام شد و رونقی که با رشد معقول قیمت سهام و افزایش نقدشوندگی در بازار همراه شده است.

میر کاظمی، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور خبر داد:

ادامه روند گذشته برای امروز پاسخگو نیست

اولین جلسه ستاد تدوین لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با حضور رئیس سازمان برنامه و بودجه، معاونان، رؤسای امور و مشاوران این سازمان تشکیل شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از سازمان برنامه و بودجه؛ سید مسعود میر کاظمی معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور در این جلسه ضمن گرامیداشت هفته دولت، از شهیدان رجایی و باهنر یاد کرد و گفت: هرچند عمر دولت این شهیدان کوتاه بود ولی به عنوان یک الگوی اسلامی جاویدان ماندند.

میر کاظمی گفت: ما کشور ثروتمندی هستیم و منابع خدادادی فراوانی داریم، از لحاظ برخورداری منابع و ثروت‌های خدادادی از کشورهای کم نظیری هستیم، ولی چرا منابع و اثرات آن در جامعه ما کمتر دیده می‌شود؟

وی افزود: در چند سال گذشته خیلی از هم وطنان ما به خط فقر رسیده اند و سطح درآمد خانوارها پایین آمده است، نیروهای تحصیلکرده فراوانی بیکار هستند، همه امکانات برای آبادانی به روستاها رفته ولی کار و اشتغال وجود ندارد. در ۸ سال گذشته بیش از ۲،۷۰۰ هزار میلیارد تومان بودجه هزینه شده است. آیا ما توانسته ایم به اهداف برنامه ۵ ساله برسیم؟ علت این عدم تحقق‌ها چیست؟ اشکال کار کجاست؟ برای تدوین بودجه زحمت زیادی کشیده شده است. زمانی خستگی این زحمات جبران می‌شود که اهداف مورد نظر محقق شود. رئیس سازمان برنامه و بودجه در ادامه افزود: آیا در چند ساله گذشته توانستیم رشد کنیم؟ چرا رشد نکرده ایم؟ آیا نباید آسیب شناسی کنیم؟ در طول ۴۲ سال گذشته شرایط مختلفی ماندن افزایش و کاهش قیمت نفت، تحریم، تغییر دولت‌ها و ـ داشته ایم، مشکل کجاست؟ آیا قبول داریم که مشکل داریم و باید تغییر ایجاد کنیم؟ آیا امکان تغییر وجود دارد؟ البته در کشور در بعضی قسمت‌ها تغییرات جدی انجام شده است.

معاون رئیس جمهور گفت: باید تغییر ایجاد شود و برای این تغییر ضروری است که برنامه داشته باشیم برای اینکه بازنگری شود و آدرس درست اقتصادی بدهیم باید بودجه‌ای تنظیم شود تا اهداف دقیق برنامه محقق شود. شفاف باشد، قابل نظارت باشد و منابعش حتی الامکان پایدار باشد.

وی خاطرنشان کرد: تنظیم بودجه برای سال آینده باید واقعی، قابل اندازه گیری و قابل رصد باشد تا بتواند از راهبردهای اساسی و سیاست‌های کلی کشور پشتیبانی کند. تنظیم بودجه باید از اهداف عالی به سطح پایین بیاید نه از ردیف بودجه‌ای به سمت بالا برود. از ابتدا عملیاتی شدن بودجه مدیریت شود تا هر ماه بتوان عملکرد آن را رصد کرد. از حوزه‌های کوچک سطح کشور گرفته تا سطح کلان، از سازمان‌ها و ادارات تا سطح وزارتخانه‌ها این کار باید انجام شود.

رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور گفت: بودجه خط کشی است که ما را به نقطه هدف می‌رساند، اگر خوب تنظیم شده باشد ما را برای رسیدن به نقطه هدف به درستی هدایت می‌کند.

میر کاظمی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: چرا بهره وری کل و بهره وری سرمایه‌ای ما ثابت و یا منفی است و مجموعاً روند آن نزولی بوده است. در حالی که منابع زیادی صرف شده است اما منجر به تولید مؤثر نشده است؟ تسهیل کسب و کار باعث افزایش بهره وری می‌شود. باید رانت‌ها برداشته شود تا بهره وری بالا رود. نیاز به یک برنامه ملی، اصلاح راهبردها و تجدید نظر در برنامه‌ها داریم، باید اهداف برنامه مشخص باشد و اینکه با چه سیاست‌هایی باید مدیریت شود. بودجه باید شفاف، قابل اجرا، نظارت پذیر، پاسخگو و تضمین کننده اهداف عالی کشور باشد. اگر به قانون برنامه و بودجه برگردیم و درست حرکت کنیم همه دستگاه‌ها هم به تبعیت از ما درست حرکت می‌کنند.

میر کاظمی گفت: ادامه روند گذشته برای امروز پاسخگو نیست، باید تجدید نظر جدی انجام شود. اعتقاد دارم که پتانسیل لازم در پرسنل سازمان برنامه و بودجه وجود دارد، با توجه به اینکه تغییر ساختار بودجه بسیار سخت و دشوار است، با توکل بر خدا اگر تغییر اساسی بدهیم می‌توانیم به آنچه آرزوی بودن آن امیدوار باشیم. باید وظایف اصلی سازمان مورد توجه و اجرا قرار گیرد، تا بودجه مبتنی بر برنامه با حداقل اجزا، بدون پیچیدگی و به ساده‌ترین وجه ممکن، مؤثر و پشتیبان اهداف ملی کشور تنظیم و اجرا شود.

میر کاظمی گفت: باید منابع، هزینه‌ها و دستگاه‌ها بازنگری شوند، سازمان باید پاسخگوی برنامه‌ها باشد. تا مشکلات مردم دنبال و حل شود. اشتغال ایجاد و بیکاری کم شود، بانک‌ها سامان بگیرند. تخصیص به گونه‌ای باشد که برنامه‌ها از سطح ملی تا استانی مدیریت شوند، دولت باید تسهیل گر کسب و کار باشد.

گفتنی است در این جلسه برنامه زمان بندی، جهت گیری های لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ و رویکردهای اجرایی بودجه مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. همچنین تشکیل کار گروه‌ها برای ادامه کار تدوین لایحه، پیشنهاد و برای بررسی‌های بیشتر به مسئولان مربوطه ارائه شد.

وزیر نفت:

تأمین سوخت زمستانی؛ نخستین دستور کار وزارت نفت دولت سیزدهم

وزیر نفت تامین سوخت زمستانی را به‌عنوان نخستین دستور کار وزارت نفت مطرح کرد و گفت: تشکیل نشست‌های تأمین سوخت زمستانی از امروز شنبه (ششم شهریورماه) آغاز و مشکلات و چالش‌های پیرامون آن پیگیری می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، جواد اوجی وزیر نفت طی نشستی با مدیران ارشد و کارکنان صنعت نفت در سالن شهید بهشتی وزارت نفت، ضمن قدردانی از حضور همه مدیران و دستاندرکاران مجموعه نفت، اظهار کرد: تأمین سوخت زمستانی و نیروگاه‌ها از جمله دغدغه‌های اصلی وزارت نفت است که از روز شنبه نشست‌هایی برای برون رفت از این مشکل برگزار می‌شود.

وی ادامه داد: قرار است در آینده نشست‌هایی نیز با حضور علی اکبر محرابیان، وزیر نیرو برگزار و مسئله تأمین سوخت نیروگاه‌ها بصورت منظم و حساب شده حل و فصل شود.

وزیر نفت با اشاره به برگزاری نخستین نشست هیئت دولت که دیروز برگزار شد، گفت: در این نشست همه وزیران عهدنامه‌ای را امضا کردند که بر اساس آن همگی ملزم و پایبند به انجام همه تعهدها و برنامه‌های کاری زیرمجموعه خود خواهند بود.

اوجی از صنعت نفت به‌عنوان خط مقدم جبهه اقتصادی یاد کرد و یادآور شد: دغدغه بیشتر نمایندگان مجلس شورای اسلامی تأمین بودجه مورد نیاز کشور از محل فروش نفت است که امیدوارم بتوانیم با تدابیر حساب شده به این موضوع جامعه عمل بپوشانیم.

وی تصریح کرد: خواهشم این است که پیام بنده را به همه دوستان، کارکنان و مدیران صنعت نفت برسانید، بیائیم همه با هم عهد ببندیم که با همه توان وارد این عرصه بشویم و با همت جهادی مشکلات را حل کنیم.

بر اساس این گزارش، نخستین نشست شورای معاونان وزارت نفت با حضور اوجی نیز در محل این وزارتخانه برگزار شد و قرار است در این نشست مدیران و معاونان گزارشی از نحوه عملکرد خود طی سال‌های اخیر ارائه کنند.

معاون وزیر نیرو:

اجرای برخی طرح ها مانع خاموشی های بیشتر شده است

معاون وزیر نیرو اعلام کرد که پیاده سازی و اجرای برخی طرح های مدیریتی و سندهای بالادستی در این وزارتخانه ، مانع خاموشی های بیشتر برق در کشور شده است.

به گزارش پیام آشنا، غلامعلی رخشائی مهر در همایش بین المللی صنعت برق در کرج افزود: سال ۹۸ پیش از شیوع کرونا در ستاد صنعت برق برنامه ای تدوین شد تا با همکاری شرکت های توزیع برق به عنوان سند بالا دستی و نقشه راه هوشمند سازی در کشور اجرایی شود.

وی ادامه داد: این برنامه در پنج محور، ۲۴ مرحله و ۷۶ ماموریت در قالب تعیین مجری طراحی و اقدامات عملیاتی آن در شرکت های توزیع برق کشور شکل گرفت.

رخشائی مهر گفت: مدیریت انرژی ، مدیریت هوشمند سازی و تاب آوری و ارتباط با مشتریان از مهمترین محورهای این برنامه بوده که نقش موثری در مدیریت انرژی و کاهش مشکلات در صنعت برق کشور داشته است.

وی افزود: امروز خدمات غیر حضوری دردسترس اپلیکیشن برق من ، سامانه برق ایران و بسیاری از سامانه هایی شرکت های توزیع برق کشور راه اندازی شده اند که بخشی از دستاوردهای این برنامه و سند بالا دستی است.

معاون وزیر نیرو گفت: طبق این سند بالادستی در سال در سال ۹۹ تعداد ۲۹۴ هزار مشترک و در سال ۱۴۰۰ تعداد ۳۴۸ هزار مشترک بزرگ صنعتی و کشاورزی قراردادها شرکت توزیع نیروی برق داشتند که زمان مصرف برق را از ساعت اوج بار به ساعت های دیگر منتقل کنند.

وی ادامه داد: اگر این اقدامات نبود درروزهای سخت تابستان امسال می بایست به جای عدد ۳ هزارو ۵۰۰ مگاوات خاموشی، عدد ۱۵ هزارمگاوات خاموشی را در کشور تجربه می کردیم که این اقدام باعث شد که این اتفاق نیفتد.

صارمی خبر داد:

اجرای طرح انتقال آب روستای حسنکدر

مدیر جهاد کشاورزی کرج به اجرای طرح انتقال آب به روستای حسنکدر واقع در بخش آسارا این شهرستان اشاره کرد و گفت: اجرای این طرح گامی بلند در آبادانی و احیای کشاورزی کرج است.

به گزارش پیام آشنا، اسماعیل صارمی با اشاره به اینکه طرح انتقال آب کشاورزی روستای حسنکدر در نیمه اول سال ۱۴۰۰ اجرایی شده، افزود: روستای حسنکدر دارای ۱۵ چشمه می باشد که آب برخی ازین چشمه ها گازدار و با طعم تلخ یا شیرین می باشد، که به منظور عدم اختلاط آب چشمه های گاز دار و تلخ با شیرین دیگر چشمه ها، این طرح عملیاتی شد.

وی گفت: طول مسیر لوله گذاری ۱۵۰۰ متر و سایز لوله استفاده شده ۱۱۰، ۱۲۵ و ۲۵۰ میلی متر می باشد که با اعتبار ۶۰۰ میلیون تومان به انجام رسیده که ۲۲۵ میلیون تومان آن از محل خودیاری کشاورزان و مابقی از محل اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای جهاد کشاورزی کرج بوده است.

مدیر جهاد کشاورزی کرج گفت: مسیر اجرای پروژه با مشکلاتی همراه بود بطوریکه شرکت آزادراه تهران، شمال در بعضی نقاط مسیر نهر عمومی را مسدود کرده بود ضمن اینکه به دلیل توپوگرافی منطقه و مسیر پروژه لوله گذاری در برخی نقاط با حفر ترانشه و در جاهایی روی صخره مجبور به مهار سنگ های کوه توسط میلگرد و تسمه شده ایم.

وی گفت: این پروژه با همت اداره فنی زیربنایی جهاد کشاورزی کرج به اجرا رسیده است و ۴۰ هکتار از اراضی تحت شرب کشاورزی شهرستان کرج را پوشش می دهد.

یادداشت

مسیر آینده اقتصاد ایران

اقتصاد ایران در دهه نود شرایط نطفلیی را به لحاظ اقتصادی تجربه کرد. دهه‌ای که با تحریم‌های اقتصادی شروع و با بحران کرونا به پایان رسید. متوسط رشد اقتصادی سالانه کشور در این دهه منفی ۱/۶ درصد بوده است. یعنی در این ۱۰ سال که برخی کشورها، رشدهای اقتصادی قابل ملاحظه‌ای را تجربه کردند نه تنها به تولید کشور اضافه نشد، بلکه سالانه ۱/۶ درصد اقتصاد ایران کوچک شده است. اگر اقتصاد کشور طی ۴ سال آینده رشد اقتصادی ۵درصدی را تجربه کند، تولید کشور تنها به رقم سال ۱۳۹۰ می‌رسد و این مساله درصورتی محقق می‌شود که دولت ساختارها و نهادهای اقتصادی کشور را اصلاح کند. بنابراین حداقل ۴ سال زمان لازم است که این کاهش ۱۸/۲ درصدی تولید جبران شود و اقتصاد به ریل قبلی برگردد. برای اینکه اهمیت رشد اقتصادی پایدار در کشور مشخص شود دو سناریو را در نظر بگیرید: سناریوی اول اینکه وضعیت فعلی ادامه یابد و تغییری در ساختارهای اصلی اقتصاد رخ ندهد. دولت‌ها مانند سال‌های گذشته قسمت‌های دستوری تعیین کند و با تهیه بخشنامه‌های متعدد به دنبال حل مشکل مرغ، تخم‌مرغ و... باشد. در این صورت چون اقتصاد مقلوم نیست، با نخستین شوک، باید بحران می‌شود و رشد اقتصادی هم حاصل نخواهد شد. سناریوی دوم اینکه مطابق برنامه ششم توسعه رشد اقتصادی ۸درصدی با تغییر جدی در سیاستگذاری پولی و مالی کشور و همچنین نظام تصمیم‌گیری کشور رخ دهد. تفاوت این دو سناریو بعد از یک دهه نشان می‌دهد. تولید ناخالص داخلی کشور در سناریوی دوم ۴/۴ برابر سناریوی اول ادامه وضع موجود است؛ یعنی بعد از ۱۰ سال سفره مردم ۴/۴ برابر نسبت به وضعیت کنونی افزایش خواهد یافت (شکل ۱)

حال ممکن است این سوال پیش آید که با توجه به شرایط اقتصادی کشور آیا امکان یک دهه رشد اقتصادی ۸درصدی امکان‌پذیر است؟ حداقل تجربه کشورهای شرق آسیا وجود دارد که به یک دهه، بلکه حداقل پنج دهه چنین رشد اقتصادی پایداری را با اصلاح ساختارهای اقتصاد تجربه کردهاند. بنابراین اگرچه مسیر آینده اقتصاد ایران پرچین و شکن است، اما با توجه به ظرفیت‌های بالای اقتصاد ایران، هنوز امکان تغییر وضعیت موجود وجود دارد.

افزایش سهم بخش کشاورزی و کاهش سهم بخش نفت طی دهه اخیر

بخش کشاورزی تنها بخشی از اقتصاد ایران است که طی دهه اخیر به‌طور پایدار رشد کرده و کمتر تحت تاثیر تحریم یا بیماری کرونا قرار گرفته است. ارزش افزوده این بخش به قیمت‌های ثابت سال ۹۰ طی این دهه حدود ۴۷درصد رشد کرده است و سهم بخش کشاورزی از ارزش افزوده کل اقتصاد از ۷/۷ درصد در سال ۹۰ به ۱۱/۶ درصد در سال ۹۹ رسیده است. این در حالی است که به‌طور معمول همگام با توسعه اقتصادی کشورها و رشد بخش‌های صنعتی و خدمات، روند تغییر سهم بخش کشاورزی از کل اقتصاد برای اکثر کشورها کاهنده بوده است. بخش نفت در اقتصاد ایران بیشترین نوسانات را داشته و بیشترین تاثیر را از تحریم‌های اقتصادی داشته است. ارزش افزوده بخش نفت طی دهه نود حدود ۴۰درصد کاهش یافته است. میزان تولید نفت در سال ۹۰ به ۳۱۶/۴ میلیون بشکه و میزان صادرات نفت ۱/۱ میلیون بشکه در روز بود که سال ۹۹ میزان تولید نفت به حدود ۲۰۰ میلیون بشکه و صادرات حدود ۶۵۰ هزار بشکه در روز رسیده است (لیبک). سهم این بخش از ارزش افزوده ایران در سال ۹۰ حدود ۲۲ درصد بوده که در سال ۹۹ به ۵/۴ درصد کاهش یافته است. بخش نفت ظرفیت بالایی برای رشد ارزش افزوده دارد که درصورت سرمایه‌گذاری در این بخش می‌توان انتظار رشدهای بسیار بالا را داشت. این بخش به‌دلیل رابطه مالی نامناسب بین دولت، شرکت ملی نفت و شرکت‌های پالایش و پخش تاثیر بسیار زیادی از تحریم‌های اقتصادی و کاهش قیمت نفت پذیرفته است. بخش صنعت و معدن و خدمات دو گروه بسیار مهم اقتصاد کشور هستند که در مجموع حدود ۸۵درصد از کل تولید در سال ۹۹ را در اختیار دارند. این دو بخش طی دهه گذشته به ترتیب ۴ و ۱۰ درصد رشد داشته‌اند. به‌دلیل وابستگی تولیدات صنعتی ایران به واردات و نبود استراتژی توسعه صنعتی مبتنی بر توسعه صادرات در کشور، کاهش واردات در دهه ۹۰ نقش عمده‌ای در عدم رشد بخش صنعت و معدن داشته است.

کاهش ۴۲درصدی سرمایه‌گذاری و ۸۲درصدی واردات طی دهه اخیر

در پی اجرای هزینه ناخالص ملی، مصرف ثبات بیشتری داشته و سرمایه‌گذاری نوسانات بیشتری را تجربه می‌کند. کرونه‌ای تورمی سال ۹۱ و ۹۷ موجب کاهش هزینه مصرفی نهایی خصوصی شده؛ به‌طوری که میزان مصرف خصوصی طی دهه اخیر حدودا ۱۰ درصد کاهش یافته است.

تغییرات تشکیل سرمایه ناخالص یا سرمایه‌گذاری یکی دیگر از مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر تولید ناخالص داخلی است. طی دهه اخیر میزان سرمایه‌گذاری حدود ۴۴ درصد کاهش یافته است. سرمایه‌گذاری از دو بخش سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات و ساختمان تشکیل می‌شود. بخش عمده‌ای از کاهش سرمایه‌گذاری در دهه اخیر ناشی از کاهش سرمایه‌گذاری در بخش ماشین‌آلات است؛ به‌طوری که سرمایه‌گذاری در این بخش، به قیمت‌های ثابت، حدود ۶۵درصد نسبت به سال ۹۰ کاهش یافته است.

در بخش تجارت خارجی، هم صادرات و هم واردات کاهش قابل ملاحظه‌ای طی دهه اخیر داشته‌اند؛ به‌طوری که میزان صادرات و واردات در سال ۹۹ به ترتیب حدود ۲۸ و ۸۲ درصد نسبت به سال ۹۰ کاهش داشته‌اند. به‌دلیل کاهش قابل ملاحظه واردات در دهه اخیر، میزان خالص صادرات نسبت به ابتدای دهه ۹۰، حدودا ۹۰درصد افزایش یافته است. چهش‌های ارزی سال‌های ۹۱ و ۹۷ نقش مهمی در کاهش واردات در کشور داشته‌اند؛ اما کاهش ارزش صادرات را در حالی که نرخ ارز افزایش یافته است، باید ناشی از صدور بخشنامه‌ها و قوانین متعدد، ایجاد ممنوعیت‌های صادراتی، اجبار صادرکنندگان به فروش ارزهای صادراتی به نرخ‌های مصوب و ضعف قدرت رقابت‌پذیری تولیدکنندگان نسبت به رقبای صادراتی دانست که موجب شده است اقتصاد کشور هزینه‌های افزایش ارز را بپذیرد؛ اما منفعتی را که می‌توانست از افزایش صادرات ببرد، به دست نیاورد.

تفکیک روند تولید از چرخه‌های تجاری اقتصاد ایران

برای بررسی دقیق‌تر وضعیت تولید ناخالص داخلی می‌توان آن را به دو قسمت تقسیم کرد. قسمت اول، نوسانات تولید ناخالص داخلی (افزایش یا کاهش حول روند بلندمدت) است و قسمت دوم، روند بلندمدت تولید ناخالص داخلی است (شکل ۲). نوسانات اقتصادی شرایط رونق و رکود را تعیین می‌کند و مبین چرخه‌های تجاری است. ابزارهای استفاده‌شده برای کنترل نوسانات بیشتر شامل سیاست‌های پولی و مالی است. بالا بودن نوسانات اقتصادی بیشتر مشکل کشورهای توسعه‌یافته است.

از جمله شاخص‌های بهبود مسیر رشد اقتصاد ایران می‌توان به اصلاح وضعیت فعلی نظام بانکی، بهبود ساختار بودجه‌ریزی، بهبود عملکرد نظام مالیاتی، ساماندهی شرکت‌های دولتی، تقویت طبقه متوسط و کاهش فقر، آزادسازی اقتصادی، نهادینه کردن قوانین مناسب، تقویت بخش خصوصی، بهبود شاخص‌های زیست‌محیطی، بهبود شاخص‌های شفافیت، پاسخ‌گویی و مهم‌تر از همه اجماع بر سر حل مشکلات اساسی کشور اشاره کرد.

لزوم شروع اصلاحات ساختاری در اقتصاد

دلایل متعددی وجه شد طی ۱۰ سال اخیر تولید در کشور کاهش یابد و روند تولید ناخالص داخلی کشور نزولی شود. عمده این دلایل در عدم تصمیم‌گیری به موقع در اصلاح ساختار اقتصاد پیدا می‌شود. اگرچه عوامل خارجی نیز در حصول این نتیجه اثرگذار بوده است، اما ریشه اصلی مشکلات به مدیریت کج‌مدار و مریز جنگ اقتصادی برمی‌گردد. جایی که دولت به‌جای اصلاح واقعی ساختار اقتصاد، تنها به اصلاح ساختار اقتصادی به‌صورت کاغذی اکتفا کرد و صرفاً گزارشی از اصلاح ساختار اقتصاد ارائه کرد بدون اینکه هیچ اصلاح واقعی اتفاق بیفتد. به‌عنوان مثال، روند رشد هزینه‌های جاری دولت و همچنین افزایش بدهی بانک‌ها به بانک‌مرکزی نشان می‌دهد اصلاح نظام بانکی و اصلاح ساختار بودجه، صرفاً در حد گزارش کاغذی بوده است.

تقدم تدریجی گرایی بر شوک‌درمانی

مهم‌ترین نکته‌ای که می‌تواند ایجاد اصلاحات اقتصادی را امکان‌پذیر کند، تقدم تدریجی گرایی بر شوک‌درمانی است. اصلاح ساختار اقتصادی باید اهسته و پیوسته انجام شود. اما آن چیزی که در اصلاحات اقتصادی در کشور دیده می‌شود، آن است که یا بسیار کند است یا اینکه با شوک‌های شدیدی رخ داده که بعد از مدتی تا سال‌ها متوقف شده است. نمونه آن در تغییر قیمت بنزین یا همچنین خصوصی‌سازی به خوبی دیده می‌شود.

کلام آخر

درمجموع به نظر می‌رسد که اقتصاد ایران شرایط ویژه‌ای را تجربه می‌کند که شاید در طول تاریخ اقتصاد ایران کمتر زمانی وجود داشته که این مشکلات به‌طور هم‌زمان رخ داده باشد. تحریم‌های اقتصادی و به‌ویژه تحریم نفتی، بیماری کرونا، رشد نقدینگی و تورم بالا، کسری بودجه شدید و نظرانی نظام بانکی که همه این موارد فضای کسب‌وکار در کشور را تضعیف کرده است.

طی ۱۰ سال اخیر حدود ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه از کشور خارج شده (بانک مرکزی) و همچنین میزان سرمایه‌گذاری خارجی در کشور از حدود ۵ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۱ به ۱/۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته (آنکتاد) و ۱۸/۲ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور کاهش یافته است.

پیام نوروزی
Alborz.payam@gmail.com